

*

Mozhe bi trjabva da se pishe za vsichko. Za vsjaka drebolija, kojato ni se e sluchila, nezavisimo ot tova, che na pryv pogled e neznachitelna. Mozhe bi njakoj den, kogato veche njama da ni ima, njakoj shte se interesuva ot vseki nash mig: izkachvaneto na stylbite s prepylnena pazarska chanta i pochivkite na ploshtadkite mezhdu etazhite, cheteneto na vestnik v klozeta, tishinata mezhdu dve podnasjanija kym ustata na lyzhicata s govezhda supa prez vreme na nedelnija obed, otchajaniето, koeto ni obzemashe pred pyrvo chislo na meseca, kogato ostavahme bez sredstva za zhivot, bez da mozhem da vzemem na zaem ot njakogo. Mozhe bi njakoj den horata dejstvitelno shte zhivejat drugojache, po-smisleno, i mozhe bi zatova shte iskat da uznajat kak e izglezhdal edin syvsem nespoluchliv, tjagosten zhivot ne samo ot sedem do tri, a mozhe bi i onova negovo prodylzhenie, zaradi koeto sme se byhtili: vremeto ot tri do sedem, ako izobshto gi interesuva neshto, svyrzano s nas, bezlichnoto kvartirantsko pokolenie. Ne e moja rabota da razsyzhdavam koe e vazhno i koe ne, da proiznasjam prisysda nad svoja zhivot! Ponjakoga obiknoveno cigare ot izgrizano vishnevo dyrvo govori poveche za bashta ni, ot kogoto sme go nasledili, otkolkoto biografijata, pisana s negovata ryka. Toj e mozhel i da poslyzhe, sledite ot zybite mu vyrhu cigareto – ne! Mozhe bi zatova shteshe da e dobre da napisha tritomna saga za bednjashkite ni dni, da zapisvam vsjaka дума, kogato e bivalo vyzmozhno, vsjaka svada, datata; mozhe bi shteshe da e dobre da se prilozhat trolejbusnite bileti ot linija edinajset – te biha napomnjali za studenite mrachni sutrini bez nadezhda pod drezgavoto ulichno osvetlenie, kogato po pytja do sluzhbata spim pravi, zaobikoleni ot vremennata toplina na telata okolo

nas; da se prilozhat dogovorite za zakupuvane na apartamenti, smetkite za naem, tok, voda, iznasjane na smet, televizor, radio, pozemlen danyk, vyzduh, chlenski vnos za blagotvoritelne organizacii, lekarskite recepti: chrez tjah bihme mogli da rekonstruirame bezsynnite noshti po vreme na detskite bolesti, treskavoto bylnuvane, mirisa na sirop i havlieni kyrpi, natopeni v ocet; nakraja – onova nepovtorimo chuvstvo, che sme zaedno, che edinstveno nie trimata prinadlezhim edin na drug i che navsjakyde okolo nas e ravnodushieto na chuzhdite hora. Da se prilozhat i detskite svidetelstva, s koito taka sme se gordeli, sled tova zastrahovkite, pystrite obligacii ot dyrzhavni zaemi – vypreki che i samite njamahme, davahme zaem na dyrzhavata, kogato ni iskashe, bez da izplati njakoga tozi dylg (otechestvoto na nikogo ne e dlyzhnik); listove ot chitanki, istorii s prodylzhenie, izrjazani ot njakoj vestnik, s nadezhdata, che taka shte systavim interesna kniga; kapachki ot koka-kola, kuponi, kibrit, kopcheta, kutii ot prah za prane – dokazatelstva, che sme uchastvali v njakoe razigravane na tombola, v kojato pechalbite bjaha kyshti i koli i – Palma de Majorka! – bileti, koito ne izvljakoha nikakva pechalba; mozhe bi oshte i medicinskite udostoverenija? Kryvno. Utajka. Analiz na urinata. Encefalograma na treptenijata v uplashenite ni mozyci. Sluchajni fotografii ot avtomat 12 h 6. Banknoti, koito njakolko pyti sa zamenjani s novi. Pismeni opravdaniya pred shefa: "Dajte pismeno objasnenie za tova!" Zapovedi za polzване na godishni otpuski. Ukazi, s koito se promenja statuty i naimenovaniето na rabotnoto mjesto v syotvetstvie s administrativnite promeni, dokato si ostavahme postojanno na syshtoto. Vsichko. Vsichko. Vsichko. Absolutno vsichko, do koeto mozhem da se doberem!

I mozhe bi edva togava zhivotyt ni shte stane malko pojase za onzi, kojto go izsledva (ako ne njakoj drug, to tova, vjarvam, shte bydat nashite vnuci i pravnuci) , izsledva

bezpristrastno i hladnokryvno, kato biolog, kojto prouchva njakakva sluchajno odkrita paprat, ostanala sled izcheznalija si vid. No ne! Te njama da dolovjat nishto! Shte im e neobhodima dobrotta, za da ni razberat i ni prostjat. I na nas, koito sme pozvolili da ni mychat, i na onezi, koito sa ni tormozeli. Samo ogromno syzhalenie i proshka mozhe da osvetli tozi material, Bez tjah vsichki tezi svedenija shte sa myrtva fotografija, nishto poveche. Ako ne napravja (ili pone ne opitam da napravja) tova, boja se, che shte me pogylne mrakyt na vremeto. Kakvo shte ostane ot nas? Istorija li? Ne sme ja interesovali. Otbeljazvala e samo velikite sybitija i zabelezhitelnite dati, koeto otekva s prazno eho. Otbeljazvala e rechite, koito ne ni spomenavat drugojache, osven kato NAROD, mogat da se odkrijat v godishninite na starite vestnici. Syhranila e v arhivite i filmovite lenti, na koito se pojavjavame kato zhiva stena pokraj ulicite. Ostavat oshte i pametnicite. Monumentalnite zdaniya. Ostava epohata! I v neja neobhvatnata ljushnala se masa ot otdelni zhivoti, ne po-dylgi ot tozi na planktona, ako se gleda istoricheski. Sred тази bezdna ot individualnosti ne se razlichava nito cvetyt na ochite, nito akcentyt, nito pohodkata, nito navicite – nishto ot vsichko, a тази masa priizhda i se otdrypva kato priliv i otliv, izpylvajki gradovete – betonni tendzheri, chijato vytreshnost e nabrazdena ot labirinti, ot koito njama izhod, tyj kato naokolo sa samo gladki steni, po koito ne mozhe da se pokateri dori i hlebarka. Tova e bezlikoto mnozhestvo, koeto se budi, brysne, grimira, dyvche, pylni stomasite, a sled tova avtobusi, trolejbusi i tramvai, zadrystva ulicite i ploshtadite, vryshta se v obratnata posoka kato ogromna vylna, kojato se otdrypva, sled kato se e razljala, ljaga v postelite, syvkupjava se, spi, mozhe bi synuva... Koj shte ni odkrie v tova more, v tozi koshmar i kogo shte go interesuva kak sa se tyrkaljali dve pesychinki, dolepeni edna do druga; kak sa se zagubvali i

namirali dve kamycheta na neobjaten plazh, svyrzani ot myha na ljubovta. Kogo shte go interesuva? Kogato v njakoja ot bezbrojnite belezhki pod linija v njakakva istoricheska kniga prochetem, che "goljamata ikonomicheska kriza ot dvajsette godini na tozi vek razorila sloja ot svobodni zanajatchii i sobstvenici na malki rabotilnici..." – pomisljame li za studenite kuhni, v koito veche njama kakvo da se jade, predstavjame li si kak decata typo sedjat i ochakvat roditelite im, za koito sa misleli, che sa vsemogyshti, da im pomognat? Useshtame li vkusa na nishtetata i razruhata, straha ot noshtta, kojato se spuska nad neosvetenija kvartal, ili prosto otminavame tova izrechenie kato bezinteresna informacija ot politicheskata ikonomija, bez da si predstavim nito edno edinstveno lice, nito dyha ot ustata, nito trepereshtite ryce, nito krypkite po kolenata na dovchera elegantni pantaloni, nito sedmichnata brada, kojato bashtata veche ne brysne, zashtoto e vdignal ryce ot vsichko?

Ostava ni oshte beletristikata, kojato bi trjabvalo da se zanimava s horata, no pyk neja ja zanimavat samo izkljuchitelnite sydbi i specifichnite tipove: geroi ili antigeri – vse edno – geroi; tja e prekaleno samodovolna, za da zabelezhi ostanalite, onezi, skuchnite i bezinteresnite, zadovoljava se sama sys sebe si i s prispivnija si ritym: – kaza tja, – kaza toj...

Zapishi tova! Zapazi onova! Otbelezhi edi koe si... Postavi v papka!

Zapisvam. Otbeljazvam. Podrezhdam. Papkata veche se puka po shevovete, a sinite j lenti sa iztyneli i vse po-chesto se kysat. I kakvo? Oprilichavam se na onzi klet starec, kojto s navedena glava obikalja kofite za smet i vmanicheno sybira nepotrebni vehtorii i gi zamykva v bordeja si pod kalemegdanskija zid, bez da znae kakvo da predprieme s vsichki nasybrani bokluci.

Znam samo edno: njama da obitavam njakoe bydeshto istorichesko izrechenie, koeto shte zvuchi gore-dolu taka: "Po vreme na ikonomicheskija razcvet imashe izvestni projavi na bjurokratizym, koito uspesno bjaha preodoleni s reorganizacija na administrativnija aparat." Iskam navreme da se izkljucha ot nego. Iskam da byda samostojatelen. Koj mozhe da mi napravi neshto?

Ponjakoga pyk propadam v dylbok tymen dzhob i vsichko mi se struva syvyrsheno bezsmisleno. Pitam se: zashto li vyrsha vsichko tova? Zashto li pisha? Namiram hiljadi razumni otgovori, bez da povjarvam dokraj na nito edin. Ostavjam sleda li? Sybiram material za njakakva bydeshta kniga li, kojato njakoj shte zavyrshi vmesto men, kogato vremeto, osven nachaloto, osvetli i kraja i kogato na tezi redove shte se gleda kato na dokument, ostaven ot nepoznata zhertva? No zashto trjabva da me interesuva neshto, koeto shte ostane sled men, sled kato njama da moga da vidja tova i navjarno da dozhiveja zasluhena amnistija? Nakraja stigam syvsem blizo do otgovora, no ne smeja da si priznaja: za da spechelja nechii simpatii li, ili mozhe bi ljubov, pisha? Dori i kogato opisvam neshta, koito ne mi pravjat chest – drebnite radosti, kogato choplja bolnite mesta i razravjam nasloenijata ot sram – nima ne podlagam na izpitanie tyrpelivata ljubov, kojato tyrsja? Shte izdyrzhat li i na tova? Shte me obichat li kakto predi i sled тази tjagostna izpoved ili dori i poveche? I dokato udrjam klavishite, pisheshtata mi mashina traka kato kolelata na vagon: obichajte me, obichajte me, obichajte me...